

"Proletarec" je
delavski list za
misleče čitatelje

PROLETAREC

Official Organ Jugoslav Federation, S. P. — Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

GLASILO
PROSVETNE
MATICE J.S.Z.

ST. — NO. 1376.

Entered as second-class matter, December 6, 1937, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 24. JANUARJA (January 24), 1934

618

Published weekly at
3639 W. 26th St.

LETO — VOL. XXIX.

MILIJONE DOLARJEV DOBIČKA VZLIC KRIZI

BOGASTVA, KI SO IZZETA IZ DELAVSKEGA LJUDSTVA

Profit enega posameznika večji kakor pa dohodi 7,142 delavskih družin. — Borah o monopolih

K LJUB ogromni gospodarski krizi, za bogataše ni še nevarnosti, da bi šli v krušne vrste, ali da bi jim bilo treba prijeti za delo v področju CWA. Kakorkoli s pomočjo svojih odvetnikov, podkupin ter varljivega knjigovodstva taje svoje profite, so preiskave v prošlem letu vendar dogname, da so ogoljufali vlado za milijone dolarjev na dohodninskem davku. Nekaterim newyorskim multimilijonarjem je bilo dokazano, da so imeli v spornih letih po milijon dolarjev in več čistih dohodkov, katere pa so v davčnih poročilih izbrisali z raznimi varljivimi transakcijami, da jim ni bilo treba plačati dohodninskega davka. Nihče izmed njih ni bil še poslan v ječo radi tega.

V letu 1933 je bilo poleg teh tudi nekaj takih multimilijonarjev, ki so v davčnem poročilu priznali, da so imeli od enega do pet milijonov dolarjev čistih dohodkov vsaki. Nobena tajnost ni, da tudi oni niso poročali vseh čistih dohodkov, ampak samo one, ki jih niso mogli skriti.

Davčni oddelek zvezne vlade je prošli teden izdal statistično poročilo o vplačanih dohodninskih in drugih zveznih davkih v l. 1932, iz katerega je razvidno, da je bilo imenovanega leta v tej deželi dvajset bogatašev, ki so imeli nad milijon dolarjev čistih dohodkov vsaki, ali \$35,250,000 vseh dvajset skupaj. Dva med njimi sta imela blizu pet milijonov dolarjev čistih dohodkov vsaki, in to v letu, ko je bila kriza najhujša.

260 bogatašev je prijavilo čiste dohodke od \$300,000 do milijona dolarjev. Več sto drugih od \$100,000 do \$300,000 in manjši bogataši od \$50,000 do \$100,000.

L. 1932 je bilo le malo delavcev, ki so povprečno zaslužili \$700 na leto. En multimilijonar je torej imel več dohodkov, kakor 7,142 delavskih družin skupaj. To je kriminalni sistem, ki mu tudi Roosevelt "new deal" ne bo napravil konca.

Uredba, ki dopušča, da ima nekaj družin celo v najhujši krizi v zgodovini od enega do pet milijonov čistih dohodkov, ne da bi delale zanje, medtem ko tisoče družin, ki so jih spravile skupaj, strada, je zločinska.

Sistem, ki omogoča trotom iztisnitvi iz delavčevega in farmerjevega dela od \$300,000 do enega milijona dolarjev na leto v paniki, kakršna je bila l. 1932, je treba odpraviti. To socialisti poudarajo od začetka.

Demokratska stranka in "father" Coughlin ga ne bosta odpravila kljub njenemu kritiziranju "menjalcev denarja". Senator Borah in senator P. Nye, oba progresivna republikanca, pravita, da je Rooseveltova administracija uglašila trustom še bolj pot k monopolom. In danes lahko pojavijo določajo cene, ne da bi bednih.

Plače najbolj nazadovale

Iz statistike zveznega finančnega departmента je razvidno, da so vsevkupni dohodki l. 1932 nazadovali v primeri z dohodki l. 1929 nad 30 miliard dolarjev, ali 54 odstotkov.

Skupna meza v industriji govine in industrije.

Najboljši izhod za rešitev problema ameriških železnic

"Najboljša končna rešitev problema ameriških železnic je socializacija," je dejal Joseph B. Eastman v svojem poročilu predsedniku Rooseveltu.

Predsednik je Eastmana z odobrenjem kongresa predlanskem imenoval za "federalnega koordinatorja transporta". Njegova naloga je študirati ves transportni sistem, v prvi vrsti železnice in pa hibe ter potrate tega sistema.

Potrata je v ameriškem železniškem sistemu ogromno, ker so bile vse planirane v medsebojnem konkurenčnem boju in ker je bil cilj vseh profit, ne pa ljudske koristi.

Danes — v dobi motornih vozil in velikanskega omrežja tlakovanih cest — je železnica v tej deželi preveč. Eastman in njegovi svetovalci, ter posebna železniška komisija še pod Hoovrom, so prvotno delovali za združenje ameriških železnic v kake tri ali štiri železniška omrežja na vzhod in jugu, in v dva na zapadu. Mnogo sporednih prog bi bilo potem lahko odpravljenih. Prihranilo bi se veliko, in okrog sto tisoč železničarjev, ali 10 odstotkov, bi izgubilo delo.

Senator Borah, ki je bil kritičen tudi proti prejšnjim republikanskim administracijam, je dokazoval, da so jeklarne na vladne ponudbe za naročila poslate sporazumno vse enake cene, istotako so dale na ponudbe železnicam cene do centa enake za vlivanje trgov, kar je neizpodbit dokaz absolutnega monopoliziranja industrije. V mnogih drugih sistemov monopola ne pa bližino enako visoki stopnji.

Dalje navaja, da so se podražile potrebščine, ki jih kupujejo farmerji, bolj kakor pa njihovi pridelki. Na pr. platene brisače so dražje 87 odstotkov, nogavice za otroke 94 odstotkov, moške nogavice 97 odstotkov, spodnje oblike za moške 73 odstotkov, delovne srajce 72 odstotkov, vrhnje telovne hlače (overalls) 100 odstotkov itd.

Ta dva in drugi kritiki vprašujejo, kako morejo biti delavci in farmerji kaj na boljšem, če pa se potrebščine draže hi-reje in višje, kakor pa naravnio plaće in cene poljskih pridelkov?

Je res težaven problem — za demokratsko stranko, ker je za ohranitev sistema, ki dovoljuje enemu, ki ne dela, ogromna bogastva in izžeti iz delavcev in farmerjev, ki mu jih spravljajo skupaj, pet milijonov dolarjev čistega na leto, medtem ko znašajo povprečni dohodki zaposlenih delavcev in farmerjev le po nekaj stotakov na leto. V taki uredbi morajo ostati bogataši na eni in revni na drugi strani — mal sloj izkorisčevalcev proti sto milijonom izkorisčenih in ljubno določajo cene, ne da bi bednih.

Zelo težaven položaj socialistov v Avstriji

Socialisti v Avstriji so med dvema ognjem, ki se borita za nadvlado v deželi. Eden je Hitlerjev fašizem, ki hoče pridruženje Avstrije Nemčiji. Drugi je domač avstrijski (klerikalni) fašizem, ki se opira na Mussolinija in vatican. Slednji ima svojo privatno armado (Heimwehr) in oporo v Dollfussovi vladi. Oba sta močna in oba stremita učniti drug drugega. Oba zahtevata razprt in uničenje soc. stranke, in oba vztrajata, da mora priti Dunaj pod diktaturom fašističnega komesarja.

Fašisti v Avstriji so vse sledili zunanjih podpor in intrig zdaj v veliki premoči. Vsak odpor socialistov bi bil signal za civilno vojno, v kateri bi prišle trume Hitlerjevih fašistov na pomoci svojim tovarišem v Avstriji. V tej fašistični histeriji, ki veje po Avstriji, je delavstvo prešibko, da bi moglo s skupni dohodki narasti, in tudi skupne plače, toda slednje v manjši meri kakor dohodki trimo pod upravo heimwehr-

PRETOPITEV OROŽJA ZA LOPATE

V Chicagu so dodzad zvrzali orožje, ki ga je policija ugrabilo rojarem in raznim gangsterjem, v jezeru. Vsako leto so ga odpeljali par velikih čolnov ter ga zvrzali v vodo. Zdaj pa zaplenjene revolvere in puške, pretope, da napravijo iz njih lopate za CWA delavce. Vsaj tako so poročali listi. Na sliki je sodnik Harold P. O'Connell, ki meče revolverje in puške v topilinski furzaz. V kongresu je predložila posebna senatska komisija postavo, ki ima namen prepričati prodajo orožja zločinskim elementom.

NAČRTI SOC. STRANKE ZA POVEČANJE SVOJEGA DELA

Strankin napredok v preteklem letu. — Seja eksekutive v New Yorku. — Akcija za budžetni fond

Tajnik soc. stranke Clarence Senior je priredil za sejo eksekutive, ki se bo vrnila 27. in 28. januarja v New Yorku, obsežno poročilo, iz katerega posnemamo, da je socialistična stranka lani napredovala za 88 postojank in 46 klubov Socialistične mladinske lige.

Največje težave in ovire dela socialistične stranke pomanjkanje financ. Za efektivno delo potrebuje na podlagi Seniorjevega proračuna \$50,000 na leto. Ampak njeni dohodki lani so bili veliko manjši, zato se je moral zadolžiti v tiskarnah in pri posameznikih. Senior je poročal, da so uslužbenici v glavnem uradu prispevali stranki \$1,000 od svojih plač, par tisoč pa jim stranka dolguje na zaostalem zaslužku. Strankini funkcionarji in uslužbeniki, ki se bore za zvišanje plač in znižanje delavnika drugim delavcem, so sebi pod pritiskom okolščin znatali plačo, v kolikor jo sploh dobivajo, delavnik pa imajo daljši kot ga predpisuje NRA, kar je pravilo in običaj v uradih vseh socialističnih listov in organizacij.

Letos je podvzela soc. stranka kampanjo za zbiranje budžetnega sklada v vsoči \$50,000, iz katerega bo plačala obveznosti in ob enem financira svoje delo v tem letu.

Vsi tajniki-socialistični organizaciji so dobili navodila in potrebne listine. O kampanji, prispevateljih in nabranih prispevkov mora imeti vsak klub točne izkaze, ki so vsak čas na upogled pregledovalcem, ki jih imenuje bodisi glavni urad, ali pa okrajna organizacija.

Ako se to podvzete posreči in določena vsota nabere, bo stranka letos v stanju storiti veliko več kakor pa je mogla lani, ko je bila ves čas v zagonu za finance. Tajnik Cl-

ovcev. Tako je delavstvo prisiljeno opazovati brez odločujoče moči ta siloviti boj med obeh fašizmom in čakati, kdaj pade sekira diktature z nadalinimi udarci po obubo-

MOČ PROPAGANDE V OSVAJANJU MNOŽIC

N A SVETU ni bilo še nikdar toliko propagande kakor med vojno in vso dobo po vojni. Tri velesile in mnogo manjših držav dopuščajo samo svojo propagando. Opozicija v njih ni dovoljena. Kritična izražanja se smatra v njih za velezirdajo. V nekaterih je za kršilce teh zakonov določena smrtna kazna.

V drugih deželah je opozicija dovoljena in tudi agitirati sme proti sistemu in vladi. Vsaka vlada pa ima prednost pred opozicijo vsled svoje kontrole nad radio postajami, filmsko industrijo in časopisjem. Stroške vladne propagande plačuje vse ljudstvo. Stroške propagande, ki jo vodijo oponzialne skupine, morajo plačevati same.

S pomočjo vladne propagande v tej deželi je bil sprejet 18. amendment, ki je uvedel prohibicijo, in vzel je mnogo let, predno je ljudstvo spoznalo, da je bilo ogoljufano. Šele ko se je pod njegovim pritiskom demokratska stranka izrekla za odpravo prohibicije, je bil propagandistični aparat nove administracije okrenjen za odpravo suhaških postav, in odpravljene so bile z naglico, kakršne ni pred par leti nihče pričakoval.

Ako bi demokratska administracija lanskega marca ljudstvu po pravici pojasnila, da bo nakazala ogromna posojila privaten industriji in bankam, da bo podražila pridelke s pomočjo posebnih davkov, ki jih bodo plačevali odjemalci, da ne bo zvišala plače niti toliko kot se bodo zviševale cene življenjskih potrebščin, in da bo uveljavljen in farmarjem omogočal le borovo eksistenco, bi nastalo velikansko ogorčenje med milijoni volilcev. Toda vlada ve, kakšna moč je v propagandi, zato je šla pred ljudstvo z obljubami, z Rooseveltovimi govorji po radiu, in enako so mu govorili in mu govorili njegove administracije, kongresni, senatorji in governerji, časopise pa vse to tiska in pomaga po svoje, razen tistih listov, ki so v načelu oponicijo.

To časopisje je pod vodstvom demokratske stranke dvigalo velik diranj v agitaciji za pridrepitev slavnostnih veselic in shodov v spomin Rooseveltovega 52. rojstnega dne. Tiskali so v posebnem predelu voščilo predsedniku k rojstnemu dnevu in urgirali svoje čitatelje, da naj ga izrežejo, podpišejo in posljejo predsedniku. Noben teh časopisov ni pojasnil čitateljem, da predsednik teh voščil niti videl ne bo, kaj še biral. Toda poteka ima namen popularizirati predsednika, zato, da bo pri prihodnjih volitvah toliko lagje izvoljen, in da se omalovaži ter onemogoči efektivno oponicijo.

Kakor so poveličevali v medvirovih letih predsednika Wilsona, ki so ga pozdravljali množice po vsem svetu za svojega rešitelja, tako skušajo demokratski politiki digniti v očeh ljudstva sedanjega predsednika. Kajti le, ako mu bo absolutno zaupalo in drvelo z njim čez drn in strn, lahko vlada uveljavlja svoje načerte in politiko ne da bi ji mogla oponicija postati nevarna.

Dejstvo je, da ima danes ljudstvo v Rooseveltu največje zaupanje, kajti od njega pričakuje povrnite stare prospetime, dasi so to nikdar ne zgodili. Tega se zaveda tudi predsednik, zato pač nagnala svoj "new deal", ampak ljudje bi radi nazaj svoje prejšnje plače in prihranke, za katere so bili ogoljufani.

Namesto višjih plač pa se jim obeta draginja, ki lahko vsak čas nastane. Potrebščine se po malem draže že več mesecov.

Ce bi bil Roosevelt v volilni kampanji l. 1932 dejal, da bo znižal vrednost dolarja v zlatu za polovico, in da bo smatran vsakdo, ki poseduje magari en sam cekin, za zločincem, ne bi bil nikdar izvoljen. Zato je rajše izjavil, da je za "zdravo valuto" in to še danes ponavlja. Zlato je proglašil za državno last. Kdor ga ne izroči vladi v zameno za papirnat denar, se izpostavlja zaporni kazni do 10 let in visoki denarni globi. Pravilno je, da vlada podržavi denarni sistem popolnoma, toda enako bi moral podržati tudi nepremična bogastva. V slučaju novega gospodarskega poloma ne bo vreden papirnat denar ničesar, kakor ni bil v Rusiji, Avstriji, Nemčiji itd., medtem ko prirodna in druga bogastva ostanejo. Ce se dogodi po tem eksperimentiranju nov krah, bo ljudstvo, ki nimata ničesar, najbolj trpel, kakor je trpel v inflacijah v drugih deželah.

Nihče ne ve, v koliko se bo "new deal" posrečil. Tudi Roosevelt ne. Vse, kar njegova administracija počne, je eksperimentiranje v prizadevanjih ozdraviti sedanji ekonomski sistem. V ta namen se vlada zadolžuje za miliarde, in dolg narašča, kakor še nikdar, namesto da bi "new deal" vzel vlast način na druga bogastva. Toda ljudstvo tega ne vidi, ker ga je vladna propaganda pridobil, da slepo sledi "new dealu", namesto da bi ga vodilo in taktično ozdravljanju profilerskega sistema in izkorisčanja na potu podružabljenja bogastev.

Za socialiste je posebno važno, da pravilno pojmujejo moč propagande, kajti le na ta način bodo v stanju razviti svojo agitacijsko silo, ki pa mora sloneti na vzgojevanju množic. Propaganda kapitalističnih in fašističnih gibanj ljudstvo le zasplojuje.

PRISVAJANJE TUJE IMOVINE

Po bankrotiranih bank se je dognalo, da so si izposodili uradniki in direktorji propadle Union Guardian Trust banke dva in pol milijona dolarjev.

Ce bi bili v kongresu ljudski namesto kapitalističnih zaščitnikov, bi že davno sprejeli zakon, ki bi določal, da ne sme nihče gospodariti bank ali kakemu drugemu denarnemu zavodu, ki mu je dolžan. Na ta način bi bili obvarovali ljudem milijone prihrankov.

PROLETAREC

List za interese delavskega ljudstva.

Izhaja vsako sredo.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze.
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpoznejše do pondeljka popoldne za približitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor... Frank Zaitz
Business Manager... Charles PogorelecSUBSCRIPTION RATES:
United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 28th St., CHICAGO, ILL.
Telephone: Rockwell 2864.

Mižanje pred nevarnostjo

Če se mi bliža nevarnost, pa zamižim, misleč, da je ni, ker je ne vidim, varam s tem le samega sebe.

Cela ljudstva miže na ta način in se udujajo iluzijam.

Milijoni v Nemčiji so trdili, da je fašizem v njihovi državi nemogoč, kajti Nemčija ni Italija. Mižali so pred opasnostjo, namesto da bi ji stopili pogumno nasproti.

Ko je Hitler prevzel vlado, so se tolažili, da nemško ljudstvo ne bo deležno terorja, kakršen je zavladal v Italiji po Mussolinijevi osvojitvi Rima. Bilo je novo mižanje, kajti Hitler je prav tako brutalno zatrl vse, kar mu je bilo nasprotnega, kakor Mussolini v Italiji.

Nešteti v Ameriki pravijo, da ni ta dežela v nikaki nevarnosti pred fašistično poplavlo. Zato je boj proti dozdevnemu fašizmu v Zed. državah nesmiseln. S takimi tolažili se varajo še celo bolj kakor so se Nemci, kajti tam se zoperstavljali fašistični invaziji vsaj dober so jim bile organizacije dovoljene.

Ljudstvo Zed. držav nima nič več vzroka mižati pred opasnostjo diktature sadistov in blaznežev, kakor ga je imelo ljudstvo Nemčije. Ameriška "massa" je sadizmu dostopna bolj kakor nemška, in če se v nji pod vodstvom močnih demagogov zbudi drhal, bo v terorju in krvoljosti Mussolinijev in Hitlerjevo daleč prekosi. Opreznost in organizacija delavstva je potrebna sedaj, kajti potem, ko je prepozno, ne pomaga ne samoobtoževanje, ne tarnanje in ne kritike.

"Prehodno leto"

Tudi konservativni Matthew Woll, podpredsednik A. F. of L. se je zdramil in spoznal, da se vrši na svetu in v tej deželi nekak proces, ki skuša izločiti hibe in zla strega kapitalizma.

"Leto 1934 bo zgodovina označevala za največje leto velike prehodne dobe," je rekel Woll v svoji novodelni poslanici.

Toda takoj se je spet spozabil in dejal:

"V letu 1933 je bilo delavstvo priznano za faktor v narodni ekonomiji in to bo vodilo v dobo kooperacije med delom in kapitalom, namesto v konflikte med njima."

Woll je star zagovornik in oznanjevalec evangelijske sodelovanja delavev in kapitalistov. Kooperacija med njimi pa je v resničnem življenju nemogoča, kajti interesi delavev nimajo z interesom kapitalistov nič skupnega. To so znova pokazale številne stavke v prošlem letu, to dokazujejo neštete pritožbe delavcev proti delodajalcem, ki klub plavemu orlu in kodeksom varajo in izkorisčajo dalje, vrhutega pa goljufajo NRA in vlado kjer in kolikor morejo.

Ali čitate pravilno?

Na konvenciji knjižničarjev v Chicagu je Louis S. Shores dejal, da je treba učiti čitana ne samo otroke, nego prav tako one, ki misijo, da znajo čitati. On se je pečal sicer s tehničnim vprašanjem čitanja, toda to, kar trdi on, dopovedujemo socialisti že dolgo.

Znanje čitanja je absolutno potreben. Drugo vprašanje je, kako kdo čita in kaj čita. Ljudstvo prebere dan za dan ogromno knjig in brska po tisočerih kolonah časopisa, v inteligenci pa se vendar ne dviga.

Vzrok je, da zna le malokdo čitati PRAVILNO, nameč ūčati tako, da bi dobro prebavil z razumom vse, kar prečita. Ker ljudje tega ne znajo, beroje šund, vsakovrstno godijo in pleve, kar jih poneumnjuje, namesto da bi se s čitanjem izobraževali in pomagali k napredku človeštva.

Kapitalizem v Italiji

Mussolini je v nekaterih svojih govorih lansko in v tem letu krepko prijema kapitalizem in ga proglašil nezmožnim in nečloveškim. Toda privatnega lastništva industrije in drugih bogastev v Italiji ni odpravil, in ne profita ter izkorisčanja. Kaj pravzaprav Mussolini smatra za kapitalizem?

BRODOVJE VELESIL NA KITAJSKEM

O iniciativi kluba št. 14

Sheboygan, Wis. — Klub št. 235 v Sheboyganu je na svoji, seji vzel v pretres iniciativi predlog kluba št. 14, o katerem so člani temeljito razpravljali. Klub št. 235 je na podlagi te razprave zavzel sledeče stališče:

Ideja za ustanovitev agitacijskega fonda je dobra in prepotrebna. Zavedamo se, da dober agilen potovalni agitator je bil, je in bo eden najuspenejših načinov v agitaciji za naše gibanje.

Nerešeno pa je vprašanje, bo-lj ta fond zmogel vzdrževati stalnega potovalnega organizatorja? Naša prepričanje je, da ne! Ne vsaj v teh razmerah in v položaju, v kakršnem se delavstvo danes nahaja.

IZ poročila gl. tajnika JSZ je razvidno, da je zveza v minulem letu razpečala 2,634 rednih znakov, kar bi na podlagi tega števila prineslo, razdeljeno po 5€ od člana, agitacijskemu fondu \$131.70. Če prištejemo k omenjenim še 1,782 dualnih razpečanih znakov, dobimo nadaljnih \$89.35, skupaj torej \$221.05.

Po našem mnenju je ta vso-ta veliko preniza, da bi se z njo moglo kriti stroške stalnega potovalnega organizatorja, pa četudi k nji doštejemo še previdljivo provizijo od naročnin in literature, katera bi bila nedvomno zelo pičla.

Nadalje je iz tajnikovega poročila razvidno, da je JSZ v prešnjem letu pridobil en nov, oziroma dva kluba, medtem ko jih je devet prenehalo. Po-znje je bilo pojasnjeno, da je eden teh (Virden, Ill.) sklenil, da ostane aktiven. Prenehalo jih je torej osem, in nekateri izmed teh so bili brez dvo-ma svoječasno aktivne postopek.

Prenehanje omenjenih klu-bov pomeni tudi zmanjšanje prej omenjene predviđevane vseote, ki bi prišla v agitacijski sklad.

Razpečane izjemne znake v minulem letu, 2,163 po številu, nam tudi pojasnijo, da je članstvo JSZ vsled brez-poselnosti zelo prizadeto in nezmožno plačevati redni asesment. V tekočem, in izgleda, da tudi v prihodnjem letu ne, pa delavci ne moremo pričakovati znatnega izboljšanja razmer. Dokler pa se položaj za delavstvo ne izboljša, se ni nadelati večjih uspehov na po-potičnem polju.

Vsled teh dejstev priporoča klub št. 235 JSZ ostalim klubom, da ne delujejo za sprejem iniciative kluba št. 14, katera določa asesment po 5€ od člana za ustanovitev agitacijskega fondu.

Za klub št. 235 JSZ,
L. Milostnik.

Prireditev kluba brez poselnih v Chicagu

Chicago, Ill. — Klub brezposelnih — Local 61, Workers' Committee on Unemployment — ki je slovenska postojanka te organizacije, priredi v soboto 27. januarja domačo zabavo v spodnji dvorani S. N. P. J. Vstopnice so po 25¢.

Članstvo in drugo naše občinstvo je vabljeno, da pride na to veselico.

Naj klub deluje v akcijah za izvojevanje brezposelnosti in starostne pokojnine, in poteguje se za pošteno podpiranje brezposelnih v sedanji krizi. Vsled tega zasluži, da ste mu naklonjeni.

Odbor jamči, da boste v so-boto na naši zabavi dobro po-streženi. Skrbili bomo tudi, da bo dosti zabave in družbenega razpoloženja. — F. B.

Seja in diskuzija

Chicago, Ill. — V petek 26. januarja je redna seja kluba št. 1, na kateri bo poročal tajnik Bernik o klubovem gospodarskem stanju ter njegovih financah skozi prošlo leto. Poleg tega bo nekaj drugih važnih poročil.

Po končanem dnevnem redu sledi razprava o predmetu: "Rooseveltov ekonomski program—kam vodi?"

DVAJSET LET AMERIŠKEGA DRUŽINSKEGA KOLEDARJA

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

V štirinajstem letniku (1928) je za Slovence velike zgodovinske vrednosti seznam slovenskih knjig in brošur, ki so izšle v Ameriki. Priredil ga je Frank Zaitz in poleg tega pregled dogodkov po svetu tekoma leta, člankov o ameriških Slovencih, člankov o slikarju H. G. Perušku, razpravo o "vladarjih po milosti božji", in zbral je tudi razne podatke o slovenskem tisku, organizacijah itd.

V tem letniku je objavljena socialna drama v 3. dejanju "Poročna noč", ki jo je spisal Ivan Molek. Dalje je Molek prispeval v ta koledar spisa "Lindbergh, novi Santa Claus", in "Kako živali ljubijo", ter pesmi "Budilka", "Beračevo ni" in "Ne toči solza".

Izmed starokrajskih sotrudnikov je v tem koledarju prvič Mile Klopčič z opisom Alfonza Petzolda, s prevodom in zeno posmijo. Od tedaj so Cerkvenik, Seliškar, Klopčič in Vuk stali sotrudniki Ameriškega družinskega koledarja.

Izmed ameriških imajo v njemu spise poleg omenjenih Anton Slabe ("Brez roke"), Frank S. Tauchar ("Njena osveta"), Peter Bernik ("Arabski vladar Ibn Saud" in "Svedko, najstarejša država na svetu"), Jakob Zupančič ("Vtisi iz Slovenije"), Jože Zavertnik ("Vodne soteske reke Vizkonzina"), in Louis Beniger ("Manjica samouničevanja"). Poleg teh je v tem letniku mnogo drugih spisov in 46 slik.

Seznam slovenskih knjig in brošur, ki so izšle v Ameriki, mi je dal veliko dela. Nekaj sem jih sicer imel v svoji zbirki, nekaj jih je bilo v Proletarčevem arhivu, o drugih pa sem moral podatke šele iskat. Vsega skupaj je do tedaj izšlo v Ameriki okrog dve sto slovenskih knjig in brošur, vključivši koledarje. Pisal sem urednikom, duhovnikom in sploh vsem, o katerih sem smatral, da mi lahko pomagajo s pojasnilimi. Večinoma so mi odgovorili, toda zadovoljivih informacij sem malo dobil. Treba je bilo pisati znova prejšnjim in drugim, predno sem zbral toliko podatkov, da sem mogel prirediti točen seznam, v katerem je na kratko opisana vsaka slovenska brošura in knjiga, ki je do imenovanega leta izšla v tej deželi.

Kar se tiče truda in časa, ga vzamejo te vrste spisi veliko več kakor pa članki ali povesti. Ves seznam obsega pet koledarjevih strani drobnega tiska, toda urednik je porabil za to zbiranje in korespondiranje več časa kakor za vse ostalo svoje gradivo pri urejevanju tega letnika. Dobili pa smo v tem seznamu vir, kamor se človek lahko obrne, kadar išče podatkov o slovenskih knjigah in brošurah, ki so izšle med ameriškimi Slovenci.

Za pojasnila sem pisal tudi frančiškanom, ki upravlja faro sv. Štefana v Chicagu, in Am. Slovencu. Vprašal sem jih za podatke o brošurah in knjigah, ki so izšle v njihovem področju, oziroma o tistih, ki jih je priredil Rev. Kazimir Zakrajšek. Vzlic mojemu zato, da bo to le informativni seznam, brez tendencioznih komentarjev ali kritike, mi niso odgovorili. Par drugih katoliških Slovencev, na katere sem se obrnil, so mi odgovorili na vprašanja kolikor so pač mogli. Večinoma pa so mi bili na usluži s pojasnili uredniki naprednih listov in drugi rojaki, ki poznaajo našo literaturo.

Ko mi je mesec marca 1928 pisal za razevedne podatke tedanji urednik Ave Marije Rev. Salezij Glavnik, sem mu ustregel, ob enem pa mu omenil, da bi morali v takih slučajih tudi duhovniki biti toliko strpni. Pojasnil sem mu omenjeni slučaj. Salezij Glavnik je prišel nekaj pred tem iz starega kraja in ni se vedel, da mora biti slovenski katoliški duhovnik — ako se hoče ravnati po naukah Rev. Zakrajška — fanatičen sovražnik vsega, kar je socialističnega in svobodomiselnega. Posebno proti socialistom mora biti brezobjektivno v boju. Odpisal mi je na moje očitke, "da pridejo razna nasprotja največraditega, ker ne ločimo načelnosti od privatnega občevanja."

Dalje pravi v pismu:

"Načelno prepričanje samo bi morali verno vsaj v javnosti izraziti kolikor toliko brez afekta in sovražnosti. To bi moralo biti pravilo za obe strani."

Ave Marije in njenega koledarja Salezij Glavnik že dolgo več ne urejuje. Čemu ne, mi ni znano. Vem le, da bi njegovo načelo tolerancije ostali slovenski frančiškani in katoliški lajki ne odobrili če bi ga bil skušal uveljaviti.

V tem letniku Ameriške družinske koledarja (1928) je tudi prvi osnutek za poznejši daljši seznam slovenskih dvoran in domov v Ameriki. Ivan Mladinec ima v njemu tabelo s podatki o številu društev, članstva in o financah jugoslovenskih podpornih organizacij. Priredil je bil tudi imenik slovenskih, hrvaških in srbskih listov v Ameriki ter jugoslovenskih koledarjev. Sploh je ves koledar bogat raznih podatkov, pa tudi lepo-sloveni del je izborn.

Prodajanje koledarja je šlo dobro izpod rok. Veliko je bilo naročenega tudi v stari kraj, kakor več ali manj vsako leto. Ameriški družinski koledar je med ameriškimi Slovenci bolj in bolj pridobil na popularnosti.

(Dalje prihodnjic.)

E. ZOLA:

RIM

Poslovenil ETBIN KRISTAN

(Nadaljevanje)

Ne bi li to bilo toliko kakor da se zapro knjižnice, da se vrže vsa ta dolgotrajna dedščina zapisane misli v ječo, da se zajezi bodočnost, da se popolnoma ustavi ves napredok in vsaka duševna osvojitev? Strašen primer takega eksperimenta daje v naših dneh Rim na svojih ohlajenih tleh, s svojim zamrli, v stoletjih papeževega vladanja ubitim mozgom. Rim, ki je postal tako neploden, da ni mogel petindvajset let po njegovem prebujenju, po petindvajsetih letih svobode vstati v njem ne en znamenit mož, ne eno delo! Ali kdo bi to spoznal — ne med revolucionarji, temveč med pobožnimi duhovni, kar jih je nekoliko izobraženih in nekoliko obsežnih? Vse propada v otročariji in abotnosti.

Globok molk je vladal, in Pierre, ki so ga zmedle te misli, je napravil obupno kretnjo, ko je pogledal nemo pred njim sedečega don Vigilia. Trenutek sta oba molčala nepremična kakor v smerti, ki se je dvigala iz stare, dremajoče palače, in tej zaprti izbi, ki jo je razsvetljevala svetilka z mirno lučjo. Potem se je don Vigilio sklonil z žarečim pogledom in je drhteč od mrzlice zašepetal:

"Saj veste, za vsem tiči oni, vedno le oni."

Pierre, ki ga ni razumel, se je začudil in vzemnil zaradi te razmišljene, navidezno brez prehoda izrečene besede.

"Kdo so — oni?"

"Jezuiti!"

Izsušeni, porumeneli mali duhovnik je vložil v ta vzklik ves nabrani srd svoje strasti, ki je zdaj nenadoma izbruhnila. Bodisi da stori zopet nova neumnost! Končno je prišla beseda iz njega. Vendar je z zadnjim pogledom besnega klubovanja premeril vse stene. Potem si je olajšal srce z brezkončno besedno poplavlo, ki je bila tembolj neodoljiva, ker jo je bil že predolgo tlačil vase.

"Oh, jezuiti, jezuiti!... Mislite, da jih poznate, pa niti ne slutite njihovih gnusnih dejanj in njihove nepreračunljive moči. Za vsem tiči oni, povsod so oni, vedno oni. To si recite, kadar ne razumete več in bi radi razumeli. Če Vas kaj zabol, če Vas doleti nešreča, če trpite, če se jokate, pomislite takoj: Oni so! Oni tiče za tem! Nikakor nisem prepričan, da ni nobenega izmed njih pod to posteljo, v tej omari. Oh, jezuiti, jezuiti! Grizli so me in me še grizejo — gotovo ne puste nobenega koščka mojega mesa, nobenega moje kosti!"

S svojim izmučenim glasom je povedal zgodovino svoje nadpolne mladosti. Prihajal je iz malega pokrajinskega plemstva, imel je čedne rente in bil zelo živahnega, zelo gibčnega, bodočnosti se veselječega duha. Danes bi bil gotovo prelat in na poti do visokih uradov; ali zagrešil je neumnost, da je slab govoril o jezuitih in ob dveh ali treh prilikah deloval proti njim. Od tega časa, če mu je bilo verjeti, so iztresali vso mogočno nešrečo nad njegovo glavo: Oče in mati sta mu umrli, njegov bankje je pobegnil, dobra mesta so se mu izmaksnila, čim se je pripravil, da jih zasede, najhujša usoda ga je zasedovala v njegovi sveti službi, tako da se je moral dati odstaviti. Šele od tistega dne, ko se je kardinal Bocanera usmilil njegove nešreče in ga sprejel v svojo osebno službo, je užival nekoliko miru.

"Tukaj je moje zavetišče, moj azil. Njega eminenko, ki ni bil nikdar na njihovi strani, prekinljivo, vendar pa se še niso upali napasti njega ali pa katerega njegovih ljudi. O, nič se ne izročam zmotam; ujeli me bodo vendar še. Morda izvedo za najin razgovor, pa jim ga bom moral dragu poplačati. Saj ni

prav, da govorim — pa govorim proti svoji volji. Ugrabili so mi vso srečo, pribavili so mi vso mogočo nešrečo — vse, vse, verjetne mi!"

Vse neprijetneje je postajalo Pierra.

"Ej," je vzkliknil s prisiljeno šalo, "jezuiti Vam vendar niso pribavili mrzlice?"

"Gotovo so mi jo!" je don Vigilio besen potrdil. "Pribavil sem si jo na obrežju Tibere, ko sem tam nekoga večera jokal od togo, ker so me pregnali od male cerkev, katero sem bil upravljal."

Doslej ni Pierra verjal v strašno legendu o jezuitih. Pripadal je generaciji, ki se je smejala volvodlakom in ki se ji zdi strah pred glasovitim črnimi možmi, skrivajočimi se za zidovi in plaščimi obitelji, nekoliko trapast. V njegovih očeh so bile to vsled političnih in verskih strasti pretiravane bajke za otroke. Zaraditega je prestrašen gledal don Vigilia, zakaj obsel ga je strah, da ima morda opraviti z blaznim.

Klub temu je vstala pred njegovim duhom izredna zgodovina jezuitov. Če sta bila sveti Frančišek asiški in sveti Dominik duša in duh, gospodarja in vzgojitelja srednjega veka, v tem ko je prvi izražal vso človekoljubno, ognjevitvo vero preprostih, drugi pa branil dogmo in ugotovil nauk za razume in mogočne, je nastopil Ignacij loyolski na pragu modernih časov, da bi rešil mračno, ugroženo dedščino. Prilagodil je vero novim družbam, vnovič ji je podaril gospodstvo na stajajočega sveta; poslej se je zdelo, da se je posrečil poizkus: Bog je imel biti premagan v svojem nepopustljivem boju zoper pregrešnost; kajti bilo je dognano, da se more nekdanji namen, da se premaga priroda v človeku, da se zamori človek s svojimi poželenji s svojimi strastmi, s svojim srečem in s svojo krvijo, zaključiti le z vsodepolnim porazom. Cerkev je bila na tem, da pogine pri tem porazu; tedaj so jo jezuiti rešili te nevarnosti; vrnili so jo osvojevalnemu življenju, odločivši, da mora hoditi svetu naproti, ker noč svet več hoditi njej naproti. V tem je vse. Oni pravijo, da je z nebesi mogoča pogoda; uklanjajo se ščegam, predšodom, celo grehom; smehlajo se, uslužni so, v nobenem oziru ne strog, pač pa ljubezljivi diplomatični pripravljeni, da zasučejo naivečje grdobje v čast in slavo božjo. Njih vabljivi klic, njihova popustljiva morala — morala, ki so jim jo vpisovali v greh — je ta, da je vsako sredstvo posvečeno od namena, če je namen božji interes, ki se izraža v interesu cerkve. In zato — kakšen strašen uspeh! Množe se, kmalu pokrijejo vso zemljo, postanejo povsod neomejeni gospodarji. Kralje izpovedujejo; ogromna bogastva pridobivajo; taka zmagovita armada so, da ne morejo v nobeno deželo, naj bo velika ali majhna, postaviti noge, ne da bi je kmalu posevovali vse, z dušami in s telesi, z njeno močjo in z njenim bogastvom. Predvsem ustanavljajo šole; nedosežni obdelovalci možganov so, ker razumejo, da je moč vedno pri jutrišnjem dnevu, pri naraščajočih rodrovih in da je treba imeti te, če se hoče večno vladati. Njihova na potrebi sprave z gremhom utemeljena oblast je ta, da so dan po tridentinskem koncilu izpremenili duha katoličanstva, da so se vsesali vanj, da so ga prilagodili sebi, da so postali neizogibni vojski papeštva, ki živi zanje in od njih. Od tega časa je Rim njihov — Rim, kjer je njihov general tako dolgo poveljavil, odkoder so tako dolgo izhajala gesla temne, genialne taktike. Sleplo jih je ubogala brezstevilna vojska, katere spretna organizacija, katere kakor baržun mehka, v vodstvu ubogega, trpečega ljudstva izkušena roka pregrinjava vso zemljo z železno mrežo. Ali čudež pri vsem tem je presenetljiva živa sila neprenne homa zasledovanih, preklinjanih, izganjanih, in klub temu pokonci stoječih jezuitov.

(Dalje prihodnjic.)

Beseda "brat" ali "sestra" je za mnogo članov in članic bratskih podpornih organizacij brez vsakega bratskega ali sestrskega pomena.

VELIKE NESREČE Z LETALI

Na sliki je ogrodje velikega angleškega aeroplana, ki je padel nedavno na tla v Belgiji in zgorel. Deset potnikov je bilo ubitih. Slična nesreča se je dogodila pred par tedni v Franciji. Tudi v tem slučaju so bili vsi potniki ubiti.

Književni vestnik

FRANK PETRICH.

Ameriški družinski koledar za l. 1934. Dvajseti letnik. Izdal in založila Jugosl. del. tisk. družba (Proletar), 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Cena 75c.

To je delavski koledar, ki ga prejemamo že eno generacijo; po svoji vsebinib se od leta do leta razlikuje med njo in ostalimi pa je; in to je, da živi svoje notranje življenje bolj rafirano kot povprečen proletar. To je pokazala tudi v svoji povesti "Številke".

Anna P. Krasna je naša stara znanka. Poznamo jo iz pesmi in proze. Če pravimo naša, pomeni to, da živi in čuti z nami, s proletarji. Nekaj razlike med njo in ostalimi pa je; in to je, da živi svoje notranje življenje bolj rafirano kot povprečen proletar. Mora! Sicer nam ne bi mogla dati tega, kar nam daje: pesmi in povesti, ki vzbujajo v naših srca proteste, pa navdušenje in vnemo za gotove cilje.

Tone Seliškar — kaj bi nje ga ocenjevali? Pravzaprav: kako bi ga mogli ocenjevati, ki je za nas, kakor bi rekli, Aksiom?

Karkoli pride izpod njegovega peresa, je za našo književnost, da ne govorimo o člankih, kakor diamant. Čeprav moramo smatrati proletarsko lesoplovno književnost še za dober začetek, je Seliškar že prav daleč v njej, in kjerkoli se oglaši, je to znak, da dobimo najboljše, kar moremo dobiti.

Mile Klopčič koraka po Seliškarjevi poti. Tudi on zajema iz delavskega življenja.

Zanimiv po svojem pripovedovalnem slogu je pisatelj Ivan Vuk.

Njegova povest "O ukrajenem soncu" je pisana v tistem mikavnem tonu, ki je lasten vstočnem ali jutrovim narodom in iz katerih povestnih vsebin zajemajo zapadni narodi svoje praktične nauke.

Ivan Molek ima to pot priznanje, v katerem pokazuje, kako so povprečni Amerikanici naivno navdušeni za vladni "New Deal" — novo igro — od katere pričakujejo gospodarski čudež v nove prosperitete. Nekaj teh povprečnega hoče spraviti prepričanega socialista Potroška v zadrgo, češ, kaj vse on zamaša, če se ne pridruži z vso strastjo "new dealu" in opusti svoj izhod in to pove v treh naslednjih stopnicah:

Zapeljanec jaz in žrtev zmot prepozno sem spregledal in spoznal: raj, peklo sta tu na zemlji — Krioste...

Tema je bila in zmota. Zato pa pravi v pesmi "Strimo okove" na koncu dveh verzov:

"Bratje, le tako temote se otmemo, če suženjstva okove stremo."

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To na kratko.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kakor pravimo — z duševno notranjostjo materialno zvazo.

To zadnje sicer nima direktno notranje vezi z "Dvomom", ampak z zlatim teleutom, ki je še v oltarju in je materialna reč; njega je treba vreči s pedestalata in ga uničiti, ker je vzrok suženjstva. In ker prihaja to češčenje malikov iz sebičnosti in izkoriscenja, iz nevednosti, teme itd., kakor prihajajo od tod vse druge zmotne, dobimo — kak

STAR IN NOVI SVET

Joseph Skuk po reviji "Mladika"
(Nadaljevanje)

Na drugi strani stoji velika sila starega sveta moderne živnosti, ki hoče s svojimi poslovniki in silami obdržati sedanji kapitalistično-suženski sistem za vsako ceno.

Amerika hoče na vsak način zagospodariti vsemu svetu s svojo denarno politiko, v kateri pa vestni opazovalci lahko najdejo brez povečevalnega stekla napake, ki imajo svoj izvor v ideologiji kapitalizma. Njena politika na Kubi in svoj čas v Mehiki ji ni prinesla prijetljivstva, ker ona ni šla v Mehiku, da bi pomagala mehiškemu ljudstvu, in ravno tako ni šla na Kubo, da bi pomagala kubanskemu ljudstvu. Iz njenega gesla: "ohranitev demokracije" v zadnjem svetovnem vojni se je rodila največja avtokracija in suženjstvo. Zajak? Zato, ker beseda "demokracija" ni imela potrebnega ozadja in se jo je rabilo le za vado, da se prikrije imperialistične namene in željo po finančnem carstvu sveta. Znaeno je, da se zlato lahko prenaša iz enega imena na drugega; ali iz ene države v drugo, kar pa ne pomeni, da postane tista država, ki ima največ zlata tudi najbolj demokratična! Odmev je ravno nato.

Naravno je, da se ljudstvo vsaki novotariji upira in jo gleda z nezaupnega stola. Psihologija večine ljudstva v starem svetu ima še bore malo smisla za skupno kooperativno delo, zato ne more imeti kontrole nad naravnimi bogastvi. Ker nima kontrole nad najvažnejšim in najpotrebnijšim za svoj življenski obstoj, je logično, da so nastale v vsaki državi "starega sveta" vidne in nevidne vlade, ki na en ali drug način diktirajo ljudstvu vsake posamezne države, kako naj živi, kako naj voli in koliko naj zasuži za svoje delo. In ker je takozvana "strojna doba" na višku in nimočne iti višje, da bi bilo vse ljudstvo zaposleno, se je stari svet s svojim kapitalizmom ustrail samega sebe, ker ne ve kam naprej! — Kaj sedaj? Podatki se! Ne!

Iz tega "Ne" se je rodila depresija; padec delnic na borzi in vse trpljenje ljudstva v zadnjih štirih letih. V Evropi so vstali iz tega "ne" razni Hitlerji, Mussolini, Aleksandri, (Konec.)

Imate pritožbo?

V slučaju, da je vaš naslov na Proletarca napačen, ali če se je primerila kakšna druga pomita, sporočite nam. To lahko storite na dopisnici, ki vas stane samo 1c.

Naročajte knjige iz Proletarceve knjigarnice.

3 SVETILKE V 1

Refleksijska svetilka
"Floor Lamp"
Nočna svetilka

Ta fina svetilka združuje lepoto z uporabnostjo. Je "floor lamp", v kateri pa so tudi prednosti refleksijske in nočne svetilke. Bronasto preplešano z onika podlagom. Tri nosila v obliku sveče so priprjena za navadne žarnice. Velik obrnjen reflektor je skrit od krasnega svilenega senčnika. Mala žarnica, katera se prizga s posebnim gumbov, v reflektorju zvončaste oblike na ročaju, daje ravno dovolj svetlobe za ponočno uporabo.

\$19.75

Prvi obrok name

82.00

COMMONWEALTH EDISON
ELECTRIC SHOPS

Downtown - 72 W. Adams St. - 132 So. Dearborn St.
Telephone RANDolph 1200, Local 1219

456 Broadway
2618 Milwaukee Ave.
4833 Irving Park Blvd.

4321 W. Madison St.
4334 So. Ashland Ave.
3460 So. State St.

852 W. 56th St.
2950 E. 97th St.
11116 So. Michigan Ave.

Cene za blago na mesečna odpalčila nekoliko višje.

FEDERALNI KUPONI Z NAROČILI.

VODNA POT V NOTRANJOST ZA OCEANSKE PARNIKE

Predsednik Roosevelt je nedavno pripotočil zveznemu senatu, da naj odobri dogovor ameriške vlade s Kanado, ki določa reguliranje in poglobitev prekopov, elektrarne in jezove na reki St. Lawrence, po kateri bi potem lahko prihajali v pristanišča ob ameriških velikih jezerih tudi oceanski parniki. Projekt bi stal mnogo milijonov dolarjev. Delo bi vodile obe državi skupno in tudi

MOJI SPOMINI

Simon Kavčič.

(Nadaljevanje.)

Dva časopisa v Pueblo

L. 1902 sta izhajala v Pueblo torej kar dva slovenska časopisa. Prvi se je imenoval "Mir", ki je bil posest družbe pod vodstvom benediktinskega redovnika Cirila Zupana, ki je bil (in je še danes) župnik slovenske fare. Drugi je bil "Glas Svobode", ki sta ga ustanovila in lastovala naša apostola Martin Konda in Fr. Medica. Preje sta bila tudi onadva udeležena pri "Mire". Po razkolu in ustanovitvi novega lista pa sta se Mir in Glas Svobode tako strastno napadala, da sta že naslednjo polemal skoro oba poginila.

Čikaški somišljeniki so vili del v tem priliku za preselitev Glasa Svobode v Chicago, kajti v Pueblo itak ne bi bil mogel več eksistirati. Konda in Medica sta vabilo iz Chicaga radovje sprejela in se mu odzvala s preselitvijo. Dne 3. julija 1903 sta izdala v Chicagu prvo številko Glas Svobode. Ustanavljanje soc. kluba

Zborovalci so bili vsi resno mnenja, da je treba ustanoviti nekakšen klub, niso pa bili na jasnen, kaj naj bo pravzaprav klub, zato so o tem razpravljali na dolgo in široko. Nekateri so priporočali, da naj se imenuje klub svobodomislec, drugi so hoteli nekak zabavni klub, večina pa je bila takih, ki so želeli, da naj ima novi klub marksistično socialistične tendence in kot takega se naj pridruži ameriški socialistični stranki.

Salunar, pri katerem smo zborovali, je bil Čeh. Razumej je nekoliko, čemu se prepričamo, in da se naša mnenja krizajo. Po prepričanju je bil socialist. Prišel je zraven in nam rek, da će hočemo ustanoviti klub, storimo najbolj pametno, ako mu damo popolnoma socialistični značaj. Kmalu smo se zedinili za ustanovitev socialističnega kluba in ga sklenili pridružiti socialistični stranki.

Ze na tem sestanku je bilo sklenjeno, da se voli predsednika na vsaki seji, ostali odbor pa za daljšo dobo. Ta odredba je v tem klubu, ki je lani praznoval svojo 30-letnico, in v drugih klubih JSZ, še v veljavi. Par let je imel klub sicer stalnega predsednika, potem pa je zopet obnovil prejšnji običaj. Vsi na tem sestanku so prijavili pristop v novi socialistični klub.

Za ustanovitev društva

Kmalu po ustanovitvi klubu št. 1 so pričeli isti ljudje skupno z liberalci (svobodomislici) delovati za ustanovitev društva. Namen so dosegli 23. septembra 1903. Novemu društvu so dali ime "Slavija" (pozneje št. 1 SNPJ).

"ALI SPOLNA VZGOJA RES NI POTREBNA?"

Spisal Dr. FRANJO ŽGEC.

Kako boste vzgajali svoje otroke z ozirom na spolna vprašanja vam na zelo priprost in zanimiv način pove ta knjižica. Staršem jo toplo priporočamo.

CENA 35c.

NAROČILA POSLJITE NA:

PROLETAREC

3639 WEST 26th STREET, CHICAGO, ILL.

kurence sprejeti sličen sistem zavarovanja za bolniške podpore.

Urednik Glasa Svobode Fr. Medica je pod mojim člankom označil, da so priporočila upoštevanja vredna in da naj delegati razmišljajo o njih. Fr. Medica je bil na tej konverciji izvoljen za prvega glavnega tajnika nove jednotne.

Ob 25-letnici SNPJ je bil ozmenjeni moj članek ponovno objavljen v jubilejni številki glasila SNPJ. Podpis pod njim je Illinoiski premogar. To označuje sem rabil tiste čase pod mnogimi svojimi dopisi.

(Dalej prihodnje.)

Prosperiteta je rojakom v Chicagu zagotovljena

Chicago, III. — Jugoslovenski demokratični klub na zgodnji strani je vsekakor boljši kot pa katerisibodi socialistični klub. Tu dobis pivo in sandviči zastonj, in nične te ne nadleguje s kolektami. Brate, sve to platijo drugi! Naša dolžnost je le, da glasujem za prave demokratske kandidate. Niti mislim, nam ni treba kajti to delajo gospodje v višjem demokratskem klubu, kjer poveljujejo naši aldermanni, demokratični boss Nash, politični gazda Kelly itd.

Zaradi lepšega smo na zadnji seji našega demokratičnega kluba dne 10. jan. sprejeli tudi pravila in nato izvolili na mesto začasnega sledenči takozvani stalni odbor, ki je pravzaprav le ponovitev starega.

Predsednik, John Zvezich; podpredsednik, Richard J. Zavertnik, bivši propagator "pravega fraternalizma" v Prospekti, bivši propagator stodostnega amerikanizma, bivši agitator republikanske stranke v Chicago, bivši vodja "jugoslovenske federacije farmarske delavske stranke v Ameriki, Illinoisu, v Chicagu, in na So. Central Park aveniji", bivši branilec vseh najboljših koristil SNPJ, sodelavec na prireditvah pod pokroviteljstvom konzula Gjuro Kolombatovića, generalni pravnik jugoslovenske ameriške legije, itd., itd., itd., itd.; drugi podpredsednik Ignacij Dabić; tajnik Rudolf Komatar; pomožna tajnica Mrs. Mary Hrast; blagajnik Frank Bostič; reditelj Anton Hrast; nadzorniki so, Joseph Baumbach, Filip Vuković in Anton Udovič. Drugi člani odbora so: Frank Pečnik, Anton Gradišek, Josip Gračner, Josip Tabor in Joe Svetič.

Glavna naloga tega kluba je, da pride enkrat na mesec skupaj. Na vsakem takem sestanku ali seji bo poskrbljeno, da bodo člani deležni piva in sandvičev. Naloga odbora pa je, da išče pri višjih političnih delo temu ali onemu članu odbora, in da pridobi tudi katemu navadnemu članu kako navadno delo. Dalje, da išče koncesij temu ali onemu v služaju stisk!

Prvi podpredsednik je postal svoj urad, ki je zaenoredil Jugoslovenskega stavbinstva in posojilnega društva, v agitacijskih hedviboder za ta klub. Zadnji je na svojo steno napisal nekak izrezek z naslovom, da je socialistični vodja Norman Thomas odobril.

Veliko delo utemeljitelja znanstvenega socializma, v katerem opisuje ter odkriva vse zakone današnjega gospodarskega razvoja in njegovo pot v novo družabno tvorbo.

Vsakdo, ki se hoče dobro seznaniti s temeljnimi zakoni socializma, bi moral čitatati to veliko delo. Naročila pošljite na:

Proletar

3639 West 26th Street,

CHICAGO, ILL.

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE

CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, poljskem, kakov tudi v angleškem in nemškem jeziku.

NAŠA POSEBNOST SO TISKOVINE ZA DRUSTVA IN TRGOVCE

Z A LICNE TISKOVINE VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO OBRNITE NA UNIKSKO TISKARNO

Adria Printing Co.

1838 N. Halsted Street Chicago, Ill.

Tel. Lincoln 4700-4701

PROLETAREC se tiska pri nas.

TO IN ONO

Milwaukee, Wis. — Dne 15. feb. bo izvoren v veliki Eagles dvorani na Wisconsin Ave. štiridnevni bazar socialistične stranke skrajta Milwaukee. Ta ogromna prireditev bo organizirana s pomočjo našega delavskoga dnevnika Milwaukee Leader, kateremu je namenjeno del istega prebitka.

Med tukajšnjimi veletrgovinami in trgovskimi velepodjetji zbirata posebni odbor dario za bazar in sicer na podlagi oglaševalne vrednosti bazarja samega in pa imenovanega časopisa.

Zadnjo nedeljo pred pričetkom bazara izide Milwaukee Leader v posebni izdaji, katero bo strankina "bundel brigade" raznosila po vseh hišah mesta in okraju. Na ta način torej se bo potom obširne reklame plačalo vsa darila.

Posebni odbori so na delu že dve tedni. Iz dosedanjih uspehov se razvidi, da bodo dobitki na bazarju predstavljali vrednost najmanj \$6,000 do \$8,000.

Vstopnice z dobitki bodo prodajali člani stranke in tudi razne trgovine. Vsaka vstopnica bo imela kupone za dobitke. Obenem pa bo na razpolago pet glavnih dobitkov, vsaki v vrednosti do \$200.

Zanimivo pri tem je veliko navdušenje za bazar med farmarji. Komaj je Milwaukee Leader naznanil to veliko prireditev stranke, že so začela prihajati od vseh strani države Wisconsin številna pisma farmskih klubov in organizacij, kateri tudi poenostavili. Darila, farmarjev, povečini perutnina in razni poljski predelki, znašajo že sedaj več ko tisoč dolarjev vrednosti in še prihajajo.

Klub št. 37 je izvolil odbor treh za sodelovanje pri aranžiranju bazara. Na prihodnji seji pa se bo izvolilo večje število sodrugov in sodruginj za izvrševanje raznih poslov na bazaru. Razume se, da bodo tudi sodruzi in sodruginje mlađinskega odseka kluba sodelovali z vsemi močmi in pomagali da bo uspeh čim večji.

* * *

Na prihodnji klubovi seji se bo včela zanimiva in važna diskusija o načrtih župana Hoana in drugih socialističnih mestnih uradnikov za razne javne naprave. Ker je večina mestne zbornice te načrte že odobrila in ker vlada glede nekaterih v mnogih ozirih napačno razumevanje tudi med člani stranke, je potrebno, da se naši sodruzi in sodruginje zadevi temeljito pouče.

* * *

Naš klub se mora boriti z gotovim težavami, oziroma kočljivimi problemi, katerih drugi klubi naše sekije ne poznajo. Ker se slišijo, posebno od strani klubovega tajnika, često pritožbe o stvari, in ker se jo moral zadevo baviti tudi že zaupni odbor kluba, je pač umestno, da se o tem napiše par besed tudi v našem glasilu.

Zadeva se tiče tistih "sodrov", kateri imajo lepo navedo, da trumoma pristopijo

klub, kakor hitro izvojuje tranka nove zmagje pri mestnih volitvah.

Vsi ti vzljubijo stranko z vsem srcem, ker se nadajajo, da dobe mestno delo. Alderman v slovenskem gradu je potem nekaj tednov zelo dober človek, ker je njegova hita vsem tem vrlim "socialistom" na stežaj odprta. Ta popularnost traja samo par mesecev. Potem najdejo na njemu menadoma vse mogoče napake. Ko hitro odkrijejo, da je alderman postal "slab socialist" in da ni "nič boljši kot drugi kapitalistični uradniki", vreneha socialistično prepričanje teh ljudi. Za 45 centov si hočajo kupiti mestno delo in se očitajo klubu.

To je mogoče precej ostrom, toda enkrat mora biti povedano. Kadar hodo izvedeni načrti za mestno lastništvo raznih naprav, bo seveda še več mestnih del na razpolago, zato se nedvomno dogodi nov val pristopanja v klube. Mi sicer hočemo novih članov, toda takže, ki pristopajo radi prepričanja, ne v sledi sebičnosti.

Obenem mora biti tukaj pogovano, da se ne daje nikomur prednosti. Vsa dela oddaja poseben odbor, v katerem so socialisti v manjšini. Razumljivo je, da četudi bi imeli v tem odboru odločilno besedo socialisti, bi nikakor ne mogli dajati prednosti tej ali oni strani. Stranka šteje tisoče članov in med temi je stotin starih sodrugov, kateri so delovali že desetletja in mnogo žrtvovali, pa še niso vprašali za službo; ali ako so vprašali, so dobili delo ali službo le tisti, ki so bili zanje kvalificirani, in če je prišla vrsta nanje na listi proučilcev, katerih je stotina. — F. N.

Pot za delavce iz krize in izkorisčanja

Herminie, Pa. — Kmalu bo leta, odkar sem bil vsled ekonomskih pritiskov sedanje dobe primoran zapustiti nepriznani posel trgovstva, v katerega sem bil potisnjen pred 17. leti, ne iz lakomosti po gostvu, pač pa zato, ker mi je bilo edajeno prejšnje delo radi mojega delovanja za uni-

jo in socializem.

Pred dvajsetimi leti sem še mislil, da je kaka srednja pot, po kateri bi mogel človek hoditi, toda sem kmalu spoznal, da je ni.

Okušal sem bič požrešnega kapitalizma in slutil, da čaka moje stroke enaka usoda, radega sem dobro pretuhal nastavljen past in odgovoril mojemu takratnemu "spovedniku", da nisem naprodaj in da naj le ima oni rojak ukrazen delo, jaz pa svoje ime, katerega edino lahko zapustim svojim otrokom, naprednemu delavstvu pa dober vzhled in vzpodbudo za nadaljnjo delo in vztrajnost.

Enkrat pride doba, ki bo delavska. In zato pride tudi čas zmagje delavskega razreda, ki je večini. Danes je naša glavna naloga, da se varujemo prodiranja fašizma, ki bi v početku začel odvzemati civilne svobodštine in državljanske pravice po malem, ko

pa se ojači, zgrabi ljudstvo za vrat in ga davi, kakor zdaj v Nemčiji.

Bankrotirani kapitalistični sistem je obubožal delavce in srednji sloj, bogastva pa so postala posest malega števila denarnih aristokracije. To vse se je zgodilo po ljudskih krvidi, ker ni pazilo na pijačo takrat, ko je bil čas zato. Namentega tega je pošiljalo v zakonodaje zastopnike bogataških slojev, ki so kovali postave v prid izkorisčevalcem in profitarjem. Oni so dobivali dividende, in delavci pa za svojo brezbrinjnost krizo in brezdelnost.

Tudi zdaj je med ljudstvom še veliko konfuznih misli. Ničudno, ako se kapitalisti obnavljajo - priznati delavcem pravico organiziranja in kolektivnega pogajanja.

Jasno je, da je za preobrat potrebnega družbenega miselnosti med ljudstvom. Delavski časopisi morajo med maso, v ta namen pa so potrebni agitatorji, ki gredo od hiše do hiše, od vrat do vrat, in tolmačijo, argumentirajo in prepričujejo.

Delavstvo ni še nikoli potrebovalo unije in svoje politične stranke tako zelo kakor sedaj. Edino le močna organizacija delovnega ljudstva bo v stavju zavirati pohod fašistični reakciji in odpreti pot razvoju v socializem. Če ima sovražnik namen poslužiti se za nova podprtanjem delavcev sile, se je mora poslužiti tudi delavski razred, drugače bo sigurno poražen. Zelenava ka kapitalizmu ne boža, ampak tolča po ljudskih hrbitih.

Jaz sem sedaj zastopnik Proletarca. Želim in apeliram, da bi postali to tudi drugi, ki razumejo važnost in pomen tega lista. Porabite si svojega časa, ki ga je vam dala brezposelnost na ostajanje, za agitacijo. Pridobivajte naročnike socialističnim listom in člane socialističnih strank. Poškusite, in videli boste, da gre.

V letu 1933 sem razpečal okrog 1,500 iztisov brošur in knjig. Delavškim listom sem dobil nad 300 naročnin. Lanski agitacijski turi sem govoril z okrog 5,000 osebami, nevključivši one, ki so me poslušali na shodih. To delo govorilo ne bo brez učinkov. V pogovorih po deželi nisem natekel na nikogar, ki se ne bi bil dal pogoveriti. Ako ima agitator dovolj potrebljivosti, bo njegovo delo gotovo uspešno.

Po enem letu potovanja sem se še bolj uveril kot prej, da so stali agitatorji in zastopniki potrebeni. Jaz sem šel na pot sicer v enemu najslabših let, ko je vse obubožano, pa vendar so bili uspehi zadovoljni! Seveda se moram zahvaliti in izreči priznanje prijateljem in simpatičarjem, ki so mi šli na roko. Žal, da ni prostora, da bi objavil imena vseh.

Obljubil sem, da obiščem nekatere naselbine takoj po novem letu. Radi zadržkov mi to ni bilo mogoče, podal pa sem se na pot zopet nedavno. Kdor še ni naročil Ameriškega družinskega koledarja, ga lahko dobi pri meni. Razpečal sem že nad 140 iztisov. Kolekar je bogat po vsebin in bi ga moral v svojo korist čitati.

"Dva svetova"
in
"Veliko mrvljišče"
Spisal Ivan Molek.

Portret razmer med slovenskim delavstvom v Ameriki. Povest, ki jo boste čitali z največjim zanimanjem.

CENA OBEMA SKUPAJ \$1.
POSAMICNO 50c.

Naročila sprejema
Proletar

saldo, ki zna slovenščino. Karakteristična je igra "New Deal", ki jo je za ta koledar spisal Ivan Molek. Želeti je, da bi se je naši delavski održali ter jo vprizarijali.

Ravno tako dobré pri meni I. Molekovo knjigo "Veliko mrvljišče", ki je vredna vse hvale. To je nadaljevanje njene povesti "Dva svetova". Imam na razpolago obe. Imam tudi druge knjige, na primer eno, ki strokovno slikajo staršem, kako je treba pred otroke v vzgojo o spolnosti.

Somišljeniki in čitatelji, ponovno vam priporočam, da se pridružite naši agitaciji, pa bo Proletar imel do konca leta pet tisoč naročnikov.

Anton Zornik.

Članom kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Prihodnja redna seja kluba št. 1 JSZ se vrši prihodnji petek 26. januarja v navadnih prostorih. Na tej seji bo podano polletno kakovostno poročilo o finančnih in pravici delavcev.

Poleg teh so govorili izključeni dijaki o težkem boju, ki ga imajo pacifisti v univerzah proti prisilnemu vojaškemu vežbanju.

Pevski zbor Delavec priredi v nedeljo 4. februarja ob 3:30 pop. v collinwoodskem Slovenskem delavskem domu opereto v. treh dejanjih "Sree", ki je iz češčine prevel naš sovražnik Kukovac, član kluba št. 27. Vstopnice so po 40c.

Vsi ljubitelji glasbe in predstav so vabljeni na to prireditve. Po programu bo plesna zabava. Pomagali bodo seve tudi člani in članice klubov št. 27 in 49.

Neki councilman je predlagal mestni zbornici, da naj se izreče za državni davek na čiste dohodek in dedičine, namenito takozvanega prodajnega davka (sales tax), kakršnega zahteva govoritev White. V Illinoisu so s takim davkom prodrli. Plačuje ga torej vsakdo, ki kaj kupuje, namesto da se bi obdavčilo velike profite in dedičine.

Ali mislite, da je mestni svet dotednc resolucijo sprejel? Niti podpiral je ni nihče. To ima ljudstvo za plačilo od svojih demokratov in republikancev. Tudi slovenska koncilmana sta molčala.

Frank Cokel.

Odbori klubov JSZ
Avella, Pa. — V klubu št. 225 je bil izvoljen za tajnika-blagajnika Frank Cokel, za organizatorja Frank Kosterman, in za zapisnikarja Frank Bragar.

Collinwood, O. — Klub št. 49 ima za to leto sledči odbor: Anton Skapin, tajnik-blagajnik; Frank Barbic in Fric Stancar, organizatorja; Ivan Jontez, zapisnikar.

NACRTI SOC. STRANKE ZA POVEČANJE AKTIVNOSTI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

rence Senior se zanaša, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

V času zborovanja eksekutive v New Yorku bo sklicanih več shodov in prirejen bo banket, na katerem bodo govorili njeni člani in drugi.

Na govorniški turi za newyški socialistični teknik New

Leader je zdaj August Claessens, ki je eden najboljših delavskih govornikov v tej deželi.

Njegova poročila o stanju strankinih postojank so priobčevana v imenovanem listu, kateremu je pridobil v teku nekaj tednov več sto novih naročnikov.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

Na prihodnji seji začeta, da bo do v kampanji storili tudi člani in članice svojo dolžnost.

PROLETAREC

CHICAGO, ILL., January 24, 1934

Telephone: Rockwell 2864

EDUCATION,
ORGANIZATION
CO-OPERATIVE •
COMMONWEALTH

VOL. XXIX.

NATIONAL DEFICITS TO PRESERVE CAPITALISM

To the millions who are unemployed—and unemployable, so far as private business is concerned—the fact that the President's budget plans show a deficit of approximately \$9,000,000,000 in the nation's budget is of little consequence. If deficits are necessary to keep the unemployed from starving to death, then the deficit be as big as possible.

However, the implications of that deficit are significant. They show plainly that the intention of the present administration is to maintain the master and slave relationship between owners and workers which has always existed. For the only reason why a deficit is necessary is because the business of producing and distributing the nation's wealth is still in private hands.

This nation is rich enough in natural and productive resources to produce everything which its citizens need for a full and abundant life. There would be no need to owe anybody anything if those resources were owned by the nation and exploited for the benefit of the people of the nation. But rather than take over the sources of wealth, the President and the Congress prefer to tag along yet a little while with Capitalist bookkeeping. The administration will permit a few people to own the sources of wealth and borrow money from private owners in order to finance works and public works and public charity, rather than put the jobless to work at productive tasks and then permit them to consume what their labor produces.

The latter method of handling the unemployment problem would provide high living conditions for the American masses without entailing a national deficit. But it would not leave a margin of profit for the few owners of America, so the socialization of industry is not to be considered.

In his willingness to provide for the animal needs of Capitalism's cast-off workers, and in his evident determination to

continue the system which permits a few to own what everybody needs, President Roosevelt is not different in any essential from the kind and humane master of chattel slavery days. It hurts him to see the slaves starving, but he will employ every device to keep them enslaved. He will surrender (through the expedient of taxing those who still can be taxed) some of the loot which the slaves produced, he will not place the slaves in a position to escape the exploitation of the plantation owners.

Viewed in this light, and it is the true light, there is no reason why the workers of America who are receiving enough government aid to continue existing should be in the least degree grateful. Not a single CCC cast-off, not one PWA or CWA wage earner, not a miserable dole-taker receives a cent's worth of value which was not produced by the working class. Not one is there who does not deserve and who has not earned a full share of the wealth which the Capitalist system has permitted.

THE PEACE TO END PEACE

The world fought a bloody war to end war.

Then it made a peace calculated to end peace.

It was hard luck that the World War had to end in victory. Had it ended in a draw—a peace without victory—no such outlandish terms would have been written into the peace treaty.

It would have ended in a draw if the advice of the Socialists of the United States had been taken by the government of the United States. Instead of taking their advice, the government turned upon them and viciously persecuted them for exercising the rights of free speech and free press guaranteed to them by the constitution of the United States.

So, the war ended in victory for the allies. The insolent victors proceeded figuratively to drag the vanquished around the world chained to their chariot wheels, as Pompey and Caesar used to do with captive barbarian chiefs in ancient Rome. It was written into the treaty of Versailles that Germany was solely responsible for the war, while the hypocritical allies who wrote the treaty knew it was a lie. Then an

tend to flow into the pockets and vaults of an owning aristocracy.

To plunge the nation more deeply into debt to the exploiters in order to feed the exploited is merely a desperate attempt to stabilize the old robber system and should be recognized as such. Workers who are not slave-minded will resent that way of delaying the final collapse of the Capitalist system.

Socialists have a better plan for supplying human needs.

Socialists would not mortgage future generations to the money lenders in order that the present generation might eat.

What they would do is to put this generation to work in its own industries, producing for use and not for profit.

Socialists would dedicate all the resources of this great nation to the use of the people of the nation and deny to all the right to amass surpluses by exploiting their fellow-men. Under the Socialist plan neither great private wealth nor widespread poverty would exist and national deficits would not be necessary. — R. L. A.

Marching to Power in England

Labor's win at East Fulham, its successes in the municipal elections, and the drop in the government majorities at Kilmarnock and at Skipton clearly indicate that the policy followed by the present administration which masquerades as a "National" government is not indorsed by public opinion.

The people have recovered from the panic into which they were plunged by the forces of reaction in 1931, and they see more clearly today that only by adoption of Labor's program and policy is it possible for the nation to deal efficiently with the problems which confront it at home and abroad.

Mr. Baldwin says it will be a long time before there is a general election; that may be so, but the longer it is delayed the heavier will be the load of the "National" government.

The Record, London.

Could Be Glorious

While the league of nations has been talking peace for the past 14 years, the world is in a greater uproar than ever before known.

Sixty-one countries in the past four years have spent approximately \$4,000,000,000 in preparation for war. The peoples of the nations groan under the burden of taxation,

to the use of the people of the nation and deny to all the right to amass surpluses by exploiting their fellow-men. Under the Socialist plan neither great private wealth nor widespread poverty would exist and national deficits would not be necessary. — R. L. A.

MORE JOBLESS GRADUATES TO COME

They were made to feel that society does not care a rap what becomes of them.

If, in their despair, they break the law society brands them as criminals, holds them strictly and personally accountable, and shoves them into jail or prison, never for a moment acknowledging that society itself is the prime criminal for not giving them a chance in life.

In most cases their own parents are equally to blame for their condition. Everyone who has voted the Democratic or the Republican ticket is to blame.

For, those two parties stand for the continuance of the present social order—and the present social order is the de-

mon which condemns the youth to the hell of unemployment. Even when it does not condemn them to the hell of unemployment, it condemns many of them to the hell of competitive business—which is sometimes a little better financially but not any better morally, as it kills the souls of those engaged in it. Witness the vanishing of the ideals of graduates after they enter the business world.

Would that all of the young men and women could be brought into contact with these truths. In solid phalanx they should make a political and economic march against the capitalist system and replace it with a Socialist system in which social justice will prevail.—T. M. L.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

Chicago is sensation crazy. When an old woman kills her daughter-in-law the newspapers print whole issues of how the crime was committed, the main characters and print pages of pictures of the killer. At the same time flocks of thrill seekers crowd the courtroom. It is primarily because of this org. of the American people interesting themselves with scandal and thrill that so many of them are now jobless and helpless to remedy the present terrible economic conditions. If half of this rushing mob would attend a good lecture or study occasionally they might know what to do to get rid of the depression. But this mob would rather walk over one another to get into some court hearing a Wynkoop murder case or a Vales divorce case.

Socialist Club No. 1 JSF is holding its monthly meeting Friday, Jan. 26, at the SNPJ Hall. Besides the routine business, comrades Zaitz will give a talk on Roosevelt's program and what it's leading to. Comrades and friends are urged to attend.

Good News for the Bread Line

"Please, have you got a nickel for a cup of coffee?" Especially in the cold, wintry days of January...

The Associated Press carries a cable from Rio de Janeiro to the effect that Brazilian coffee growers have broken their best (or worst) previous record. During the calendar year 1933 they burned, dumped into the Atlantic Ocean and otherwise destroyed 918,000 tons of inferior coffee, bringing the total destroyed since July, 1931, up to 716,000 tons.

"The Federal Coffee Department," the dispatch goes on to report, "in announcing the figures estimated that stocks had been so reduced that normal exports could be shipped when the new crop was ready in July."

Thus the Brazilian government keeps up the valorization plan it adopted in 1912 to achieve the excellent result of keeping up prices.

Too much coffee; too much grain; too much meat; too much sugar; too much cotton; too much oil—and the world is starving to death!

Coffee dumped into the ocean and burned, grain used for fuel, hogs slaughtered and buried, oil wells shut down, cotton plowed under, fruit rotting on the ground, and bread lines lengthening and millions of human beings on relief. Capitalism, the finest flower of civilization!

The New Leader.

A NEW DEAL CONTRADICTION

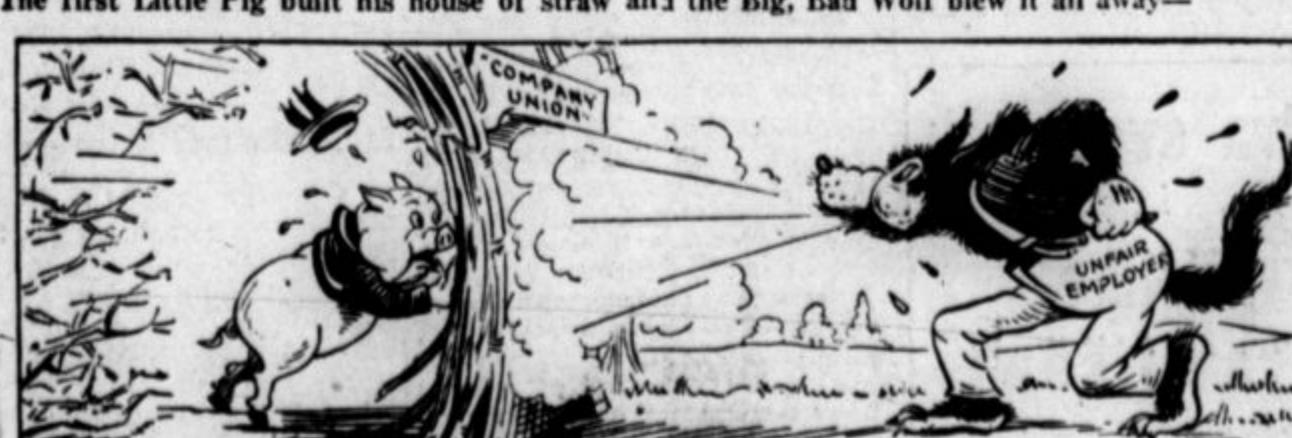
One of the contradictions in the New Deal: For purposes of relief the unemployed are being sent on subsistence farms, increasing the number of farmers and the total output. To help agriculture the government plans to buy submarginal land and put it back in forest (in itself good if the displaced farmers are taken care of) thus decreasing the number of farmers and the total output. Maybe these can be reconditioned, but not easily!

Norman Thomas.

"THREE LITTLE PIGS" (Apologies to Walt Disney)

The first Little Pig built his house of straw and the Big, Bad Wolf blew it all away—

The second Little Pig built his house of flimsy twigs and Mister Wolf disposed of it quickly—

But the third Little Pig was a wise guy. He used brick and stones. And was he protected

Our Doings Here and There

Friday night, January 26, will be the regular meeting of branch No. 1 JSF. Comrade Bernik will submit his annual report, and other committees will give a review of their plans for our coming activities. After the business meeting comrade Frank Zaitz will talk on Roosevelt's Economic Program—What it's Leading to. A general discussion will follow. All comrades are urged to attend. Non members are also welcome.

Comrade August Claessens from New York will be in Chicago on February 8. Touring for The New Leader he is engaged to speak in different parts of the city where meetings are being arranged for him. The Jugoslav, Bohemian and Lawndale Socialist branches have arranged to have him speak at the SNPJ Hall Thursday, February 8. The committee has also invited Karl Marx, the Bohemian singing society and their string orchestra to render a few selections for this occasion. The topic of Claessens talk will be "Socialist Analysis of the N. R. A.". Admission free.

On Sunday, March 4, all JSF branches of Chicago will commemorate The Paris Commune at the CPS Hall. The program committee is already preparing a variety of numbers that will fit the occasion. Tickets are on sale at 40c in advance and 50c at the door. In the evening John Kochevar's dance orchestra will play.

The Slovene local No. 61 of the Chicago Workers Committee on Unemployment will give a dance Saturday, January 27, at the lower S. N. P. J. Hall. All friends and sympathizers are invited to spend a jolly evening with the members of this branch. Admission 25c. — John Rak.

Over five hundred pieces of li-